

ZAKON O SLOBODNOM KORIŠĆENJU INFORMACIJA U POSJEDU ORGANA VLASTI

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se način i postupak obezbjeđenja informacija u posjedu organa vlasti, radi slobodnog korišćenja fizičkih i pravnih lica za komercijalne i nekomercijalne namjene (u daljem tekstu: ponovna upotreba informacija).

Pravo na ponovnu upotrebu informacija

Član 2

Pravo na ponovnu upotrebu informacija u komercijalne i nekomercijalne namjene ima svako fizičko i pravno lice pod jednakim uslovima, u skladu sa zakonom.

Informacija u posjedu organa vlasti je dokument ili dio dokumenta u pisanoj, štampanoj, video, zvučnoj, elektronskoj i drugoj formi, uključujući i njegove kopije bez obzira na sadržinu i vrijeme sačinjavanja.

Organ vlasti u smislu ovog zakona je državni organ (zakonodavni, izvršni, sudski), organ državne uprave, organ lokalne samouprave, organ lokalne uprave, ustanova, privredno društvo i drugo pravno lice čiji je osnivač, suosnivač ili većinski vlasnik država ili lokalna samouprava, pravno lice čiji se rad većim dijelom finansira iz javnih prihoda, kao i fizičko lice, preduzetnik ili pravno lice koje vrši javna ovlašćenja i koji posjeduje tehničko - tehnološke uslove za davanje informacije u mašinski čitljivom formatu.

Format i objavljivanje informacija

Član 3

Organ vlasti informacije u svom posjedu objavljuje u formatu strukturiranom na način da softverske aplikacije mogu lako identifikovati, prepoznati i preuzeti podatke sadržane u dokumentu uključujući pojedinačne podatke i njihovu strukturu (u daljem tekstu: dokument u mašinski čitljivom formatu).

Uz informaciju iz stava 1 ovog člana, objavljuje se informacija o izvoru podataka, odnosno podatak o drugom podatku u digitalnom obliku (metapodatak).

Primjena drugih propisa

Član 4

Na ponovnu upotrebu informacija, pripremu i objavljivanje u mašinski čitljivom formatu, odlučivanje, dostavljanje odluka i obavještenja primjenjuju se propisi kojima se uređuje slobodan pristup informacijama, zaštita podataka o ličnosti, informaciona bezbjednost, elektronski potpis, elektronski dokument, elektronska uprava i upravni postupak, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Izuzeci od primjene

Član 5

Ovaj zakon ne odnosi se na informacije:

- 1) kojima nije dozvoljen pristup zbog zaštite nacionalne bezbjednosti, odnosno nezavisnosti, suvereniteta, teritorijalnog integriteta i Ustavom utvrđenog pravnog poretka Crne Gore i druge informacije kojima je određen stepen tajnosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka;
- 2) koje predstavljaju poslovnu tajnu, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita neobjavljenih podataka;
- 3) čiji su vlasnici prava intelektualne svojine treća lica;
- 4) koje posjeduju javni radio-difuzni servisi i njihova zavisna privredna društva ili druge organizacije ili njihova zavisna privredna društva za potrebe pružanja javne usluge radio-difuzije;
- 5) koje posjeduju obrazovne i naučno-istraživačke ustanove, kao što su škole, univerziteti, arhivi, biblioteke i istraživačke infrastrukture, uključujući i organizacije osnovane za prenošenje rezultata istraživanja;
- 6) koje posjeduju ustanove kulture (muzeji, pozorišta i sl.);
- 7) koje nijesu nastale u okviru djelovanja organa vlasti od kog se ta informacija traži;
- 8) koje mogu biti predmet razmjene samo između organa vlasti;
- 9) u sudskim, upravnim i drugim, na zakonu zasnovanim, postupcima, u kojima je dostupnost tih informacija utvrđena zakonom;
- 10) za čiji pristup je, u skladu sa zakonom, potrebno dokazati postojanje posebnog interesa zainteresovanog lica.

Rodna senzitivnost

Član 6

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Zahtjev za ponovnu upotrebu informacija

Član 7

Zahtjev za ponovnu upotrebu informacija može da podnese svako fizičko ili pravno

lice.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana, podnosi se organu vlasti neposredno, putem pošte ili elektronski potpisan naprednim elektronskim potpisom.

Zahtjev za ponovnu upotrebu informacija naročito sadrži:

- 1) naziv ili podatke na osnovu kojih se može identifikovati informacija;
- 2) način i namjena za koju se traži ponovna upotreba informacija;
- 3) podatke o podnosiocu zahtjeva odnosno njegovom zastupniku, predstavniku ili punomoćniku (ime, prezime i prebivalište za fizičko lice, odnosno naziv i sjedište za pravno lice).

Nepotpun i nerazumljiv zahtjev za ponovnu upotrebu informacija

Član 8

Ako je zahtjev za ponovnu upotrebu informacija nepotpun ili nerazumljiv organ vlasti je dužan da pozove podnosioca zahtjeva da, u roku od osam dana, od dana podnošenja zahtjeva, otkloni nedostatke u zahtjevu.

Ako podnosilac zahtjeva ne otkloni nedostatke iz stava 1 ovog člana, pa se zbog toga ne može po njemu postupiti, organ vlasti će zaključkom odbaciti zahtjev.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, rok za rješavanje po zahtjevu počinje da teče od dana podnošenja urednog zahtjeva.

Priprema informacije

Član 9

Organ vlasti dužan je da u roku od 20 dana, od dana prijema urednog zahtjeva informaciju u svom posjedu, objavi u mašinski čitljivom formatu, ako ima tehničko-tehnološke uslove. .

Rok iz stava 1 ovog člana, može se produžiti za najviše deset dana, ako priprema informacije u mašinski čitljivom formatu, zbog obima i složenosti iziskuje duži rok, o čemu je organ vlasti dužan da obavijesti podnosioca zahtjeva u roku od pet dana, od dana prijema urednog zahtjeva.

Ako je informacija objavljena u smislu člana 3 ovog zakona, organ vlasti će obavijestiti podnosioca urednog zahtjeva da je informacija objavljena u roku od tri dana od dana prijema urednog zahtjeva za ponovnu upotrebu informacija.

Odbijanje zahtjeva za ponovnu upotrebu

Član 10

Organ vlasti će odbiti zahtjev za ponovnu upotrebu informacije u mašinski čitljivom formatu:

- 1) ako postupanje po zahtjevu iziskuje sačinjavanje nove informacije;
- 2) u slučaju iz člana 5 ovog zakona;
- 3) ako ne posjeduje tehničko - tehnološke uslove za davanje informacije u mašinski čitljivom formatu.

Uz rješenje o odbijanju zahtjeva za ponovnu upotrebu informacija u slučaju iz stava 1 tačka 3 ovog člana, dostavlja se izjava starješine, odnosno ovlaštenog lica organa vlasti o neposjedovanju tehničko – tehnoloških uslova za davanje informacije u mašinski čitljivom formatu.

Zaštita prava

Član 11

Rješenje u postupku za ponovnu upotrebu informacije u mašinski čitljivom formatu, je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Tužba na rješenje u postupku za ponovnu upotrebu informacije ne odlaže izvršenje rješenja.

Inspekcijski nadzor

Član 12

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši organ uprave nadležan za inspekcijske poslove, preko inspektora nadležnog za informaciono društvo.

U postupku inspekcijskog nadzora, inspektor nadležan za informaciono društvo naročito kontrolira da li organ vlasti posjeduje tehničko - tehnološke uslove za davanje informacije u mašinski čitljivom formatu u skladu sa ovim zakonom .

Kaznena odredba

Član 13

Novčanom kaznom od 200 do 2.000 Eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu vlasti, ako podnosiocu zahtjeva ne dostavi tražene informacije (član 9).

Rok za obezbjeđivanje tehničko-tehnoloških uslova

Član 14

Organi vlasti koji ne posjeduju tehničko - tehnološke uslove za objavljivanje informacija u mašinski čitljivom formatu dužni su da obezbijede uslove za objavljivanje informacija u mašinski čitljivom formatu do 1. januara 2020. godine.

Stupanje na snagu

Član 15

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja, u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 1. jula 2015. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

I Ustavni osnov za donošenje zakona

Ustavni osnov za donošenje Zakona o korišćenju informacija u posjedu organa vlasti sadržan je u članu 16 Ustava Crne Gore, kojim je predviđeno da se zakonom, u skladu sa Ustavom, pored ostalog, uređuje „način ostvarivanja ljudskih prava i sloboda, kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje“ kao i „druga pitanja od interesa za Crnu Goru“.

II Razlozi za donošenje zakona

Sve veća upotreba informaciono-komunikacionih tehnologija u svakodnevnom životu i radu kao i sve veća on-line aktivnost građana i privrede, sa jedne strane, odnosno, razvoj portala e-uprave i informacionih sistema posredstvom kojih je moguće uspostaviti elektronsku komunikaciju odnosno razmjenu dokumenata, podataka i informacija sa druge strane, nametnuli su potrebu za dodatnim uređivanjem pravnih osnova elektronskog načina komunikacije građana i privrednih subjekata sa državnom administracijom.

Svakodnevnne promjene iz ove oblasti, kao i integracioni procesi dovode do potrebe za definisanjem nekih novih oblasti i instituta, pa se samim tim javlja i potreba za zakonodavnim regulisanjem istih.

Ovim zakonom reguliše se način korišćenja informacija organa vlasti, što predstavlja jedan vid obezbjeđivanja prava informisanja građana u Crnoj Gori što predstavlja jednu od osnovnih sloboda zagarantovanu Ustavom, kao i mnogim međunarodnim dokumentima, poput Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, Evropske konvencije o ljudskim pravima, Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima i drugim. To je ujedno i jedan od osnovnih principa demokratskog društva.

U različitim državama postoje veoma značajne razlike u samom načinu i pravilima iskorišćavanja izvora informacija u javnom sektoru. Tradicionalna praksa korišćenja informacija javnog sektora razvijala se na različite načine, pa je shodno tome potrebno utvrditi opšti okvir za uslove kojima se uređuje ponovna upotreba dokumenata javnog sektora. Tijela javnog sektora, odnosno državni organi svakodnevno prikupljaju, izrađuju, reprodukuju, i šire dokumente za ispunjavanje svojih javnih zadataka. Upotreba takvih dokumenata za druge svrhe od strane drugih pravnih i fizičkih lica predstavlja ponovnu upotrebu istih. Svrha nastavka korišćenja ili eksploatacije informacija javnog sektora je da obezbijedi nadogradnju informacija od strane podnosioca zahtijeva i ispunjenje ekonomske funkcije prava na pristup informacijama od javnog značaja.

Glavni razlog donošenja ovog zakona je stvaranje uslova za definisanje načina ponovne upotrebe informacija javnog sektora, kroz primjenu standarda i kvaliteta prilagođenih EU, kao i usaglašenost sa svim Direktivama EU koje tretiraju ovu oblast. Pored ovoga, Zakonom će se utvrditi odgovornost nadležnih tijela i način pružanja podataka. Shodno sugestijama sa bilateralnog skining sastanka sa EU, prepoznata je potreba definisanja zakonskog rešenja koja će tretirati oblast ponovne upotrebe informacija javnog sektora.

Ovim zakonom će se omogućiti zainteresovanim građanima da preuzimaju „mašinski“ čitljive podatke, koje će ministarstva, uprave, agencije, lokalne samouprave i druga tijela javnog sektora biti u obavezi da postavljaju.

Glavni cilj normiranja pomenutih oblasti je težnja za kreiranjem ambijenta u kojem će državna administracija biti servis građana i privrede, a najbolji način za eliminisanje administrativnih barijera jeste upravo data mogućnost da građani i privredni subjekti komuniciraju sa državnim organima u bilo koje vrijeme i sa bilo kojeg mjesta.

Evropska zajednica podstiče ponovnu upotrebu dokumenata i stvara opšti okvir za uslove kojima se uređuje ponovna upotreba podataka, kako bu se osigurali pošteni, srazmjerni i nediskriminatorski uslovi za ponovnu upotrebu podataka. Takođe, ona podstiče sve države da njihovi državni organi i sva tijela javnog sektora stave na raspolaganje za ponovnu upotrebu sve dokumente koje posjeduju.

III USAGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Tekst Predloga zakona usaglašen je sa evropskim pravom odnosno direktivama EU koje su relevantne za ovaj zakon, i to sa: Direktivom o ponovnoj upotrebi informacija iz javnog sektora 2003/98/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 17. novembra 2003. godine, Zakonom o slobodnom pristupu informacijama Slovenije, Uredbom o posredovanju u ponovnoj upotrebi informacija Slovenije i Italijanskom licencom (Italian Open Data License v2.0).

IV OBJAŠNJENJE POJEDINIH PRAVNIH INSTITUTA

Članom 1 preciziraju se pitanja koja se uređuju ovim zakonom.

Članom 2 utvrđeno je pravo na ponovnu upotrebu informacija u komercijalne i nekomercijalne namjene, definisana je informacija u posjedu organa vlasti dok je stavom 3 istog člana utvrđeno da je organ vlasti u smislu ovog zakona samo onaj organ koji posjeduje tehničko tehnološke uslove za davanje informacije u mašinski čitljivom formatu.

Članom 3 precizno je utvrđen format u kom je organ vlasti dužan da objavljuje informacije, a definiše se i metapodatak.

Član 4 predvidio je i primjenu drugih propisa za ovu oblast, odnosno za slučajeve koji nijesu regulisani ovim zakonom.

Članom 5 taksativno su navedeni slučajevi na koje se ne primjenjuje ovaj zakon, a tu se prije svega radi o slučajevima koji se odnose na bezbjednost, zaštitu suvereniteta, teritorijalnog integriteta, slučajevi koji predstavljaju poslovnu tajnu, informacije u vlasništvu trećih lica (prava intelektualne svojine, radio-difuzni servisi itd.), informacije koje nijesu nastale u okviru djelovanja organa vlasti od kog se ta informacija traži, informacije koje mogu biti predmet razmjene samo između organa vlasti i ostalo.

Članom 6 reguliše se rodna senzitivnost.

Članom 7 se tačno utvrđuje način pokretanja postupka za ponovnu upotrebu informacija i propisuje se sadržina zahtjeva za ponovnu upotrebu informacija.

Članom 8 utvrđena je obaveza organa da pomaže stranci u slučaju podnošenja nepotpunog ili nerazumljivog zahtjeva.

Članom 9 određeni su rokovi u kojima je organ vlasti koji posjeduje tehničko tehnološke uslove za davanje informacije u mašinski čitljivom formatu dužan da pripremi i objavi informaciju u svom posjedu. Stavom 2 istog člana utvrđuje se mogućnost produženja roka iz stava 1, dok se stavom 3 utvrđuje obaveza organa vlasti da u određenom roku obavijesti podnosioca.

Članom 10 utvrđuju se slučajevi u kojim organ vlasti ima pravo da odbije zahtjev za ponovnu upotrebu informacija u mašinski čitljivom formatu.

Članom 11 propisuje se da je rješenje u postupku za ponovnu upotrebu informacija konačno i da se protiv njega može pokrenuti upravni spor i utvrđuje se dejstvo tužbe. **Članom 12** određeno je da nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši organ uprave nadležan za inspekcijske poslove, preko inspektora nadležnog za informaciono društvo. Stavom 2 ovog člana utvrđena je obaveza inspektora da kontroliše da li organ vlasti posjeduje tehničko tehnološke uslove za davanje informacije u mašinski čitljivom formatu. **Članom 13** propisane su novčane kazne za odgovorno lice u državnom organu, u slučaju kršenja odredbi ovog zakona.

Član 14 propisuje obavezu za organe vlasti koji ne posjeduju tehničko tehnološke uslove za davanje informacije u mašinski čitljivom formatu da do utvrđenog roka obezbijede sve neophodne uslove za davanje informacija u mašinski čitljivom formatu.

Članom 15 propisano je da Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom listu Crne Gore i utvrđen je dan početka primjene.

V FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje zakona nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva.